

FIGYELŐ

Szépirodalom

Hasítás

Huszonhat író novellája a rockról

Temesi Ferenc éppen húsz éve, az első magyarországi CD-k megjelenésének idején írta *Por* című regényében, hogy könyvét úgy is tekinthetjük, mint egy „nagyon nagy lemezt”, amelyen 666 szám szerepel. Manapság, amikor a CD-k már szinte teljesen kiszorítják a bakeliteket a piacról, a Magvető Kiadó arra vállalkozott, hogy megörvendeztesse azokat, akiket „szétfeszít a rock 'n' roll rugója”, mégpedig egy olyan könyvvel, amit (főként Baranyai András tervező jóvoltából) úgy is elképzelhetünk, mint ugyanazon borítóba csomagolt 26 kislemezt, melyek csak arra várnak, hogy sorra feltegyük őket lemezjátszónkra, és elindítsuk őket kb. 45-ös sebességgel. Hogy felvonuljon a kortárs magyar irodalom skálája Balázs Attilától Vámos Miklósig, felcsendülhessen a rock Alphaville-je és Omega-gája, amint a mikrobarázdákon köröz a tű (vagy inkább fordítva).

A dalok közt sok a slágergyanús szerzemény, nincs köztük,

amit B-oldalra száműzne a hallgató, üres Nick Hornby-plágiumnak címkézve.

Dragomán György szövege biztosan szórakoztatni fogja azokat, akik nem unták még el teljesen, hogy a fiatalos vagányságot úgy imitálják, hogy a szereplő folyamatosan káromkodik, mintha megakadt volna nála a lemez. Sőt talán még e káromkodások is művészi értékűek, mintha a *Painkiller* című „dzsudász”-szám kemény dobté-

máját utánoznák, mint ahogy Alejo Carpentier művei is felveszik klasszikus zeneművek formáját.

Bán Zsófia líraian játszik a gitár húrjain, miközben hangjával a

szív húrjait pengeti, különösen megragadó összhangzatot teremtve, a Stones-klasszikus *Ruby Tuesday* színvonalán.

Kemény István számában egy egész regény lehetősége van meg – a kompiláció kiemelkedő darabja – az Edgar Allan Ellenzenekar kíséretével. Az ő meglátása, hogy a magyar rockzene félreértésen alapult, „a félreértés pedig azon, hogy a szövegírók általában nem tudtak

angolul, és ezért feltételezték, hogy az angol számok szövegei jók. Így aztán jobb verseket írtak saját számaikhoz, mint ami feltétlenül szükséges lett volna.”

Az ábécésorrendben következő lemezek közt a véletlen tematikája hozta létre Háty János és Hazai Attila műveinek találkozását, akik a többi szerzőnél jóval ironikusabban állnak a rockzenéhez. Mégis Hazai az, aki legközelebb jut, ha nem is a rock definiálásához, de lényegének megragadásához: „a rock olyan szerintem, mint egy ventilátor. Pörög összevissza és árad belőle a friss levegő. Megpörget, bepörget, felfrissülz tőle, vagy éppenséggel megszédít, s ritmusától elveszíted a fejed.” És ugyanígy igaz, mikor azt írja: „A rock & roll olyan, [...] mintha ingyen és bérmentve tökön rúgnák az embert.”

Persze nem sorolhatunk fel mindenkit, de meg kell említenünk Tóth Krisztina rezignált orgánumát, Kiss László posztmodern (posztrock?) zúzását, Méhes László basszus-technikáját, Jánossy Lajos Pajor Tamás-i riffjeit és persze Grecsó Krisztián virtuozitását a kéthúros gitáron.

A számokat a rockon túl leginkább egy jellemző rokonítja: a nosztalgia. A legtöbb megénekelte történet a retro jegyében született. A múltba tekintés mellett több műben megbolydul az idő folyása. Békés Pálnál Roger Waters koncertje,

Szüts Miklósnál az mp3-letöltéssel való találkozás forgatja vissza az idő kerekét – vagy korongját. Így lehet, hogy épp Vámos Miklós záródarabja az, amely elmeséli a magyar fiatalok '60-as évekbeli első találkozását a rock 'n' rollal.

Persze nem szabad megfeledkeznünk a kötet összeállítóinak kéréséről, akik az írókat arra buzdították, hogy a rockkal kapcsolatos személyes élményükről szóljanak. A kérdésnek – talán csak látszólag – egyedül Bárdos Deák Ágnes tett teljesen eleget, aki zenekari emlékeiről (Kontroll Csoport stb.) mesél.

Miután pedig lejárt az utolsó kislemez is, azt vehetjük észre, hogy még sokáig dúdoljuk a kötet dallamait. Az viszont már biztosan nem a refrén fülbemászó voltán múlik, hogy melyik számot találjuk érdemesnek arra, hogy újra és újra feltegyük.

PAÁR TAMÁS

(Szerkesztette Békés Pál és Tóth Krisztina, Magvető Kiadó, Budapest, 2008, 304 oldal, 2690 Ft)

BALOGH ENDRE:

A parazita

Ha nem lenne színes kép a recenzió mellé, elmondom, hogy a könyv borítóján egy kövér, narancssárga szörny van, sárga rovátkákkal,